

Bedri Rahmi Eyüboğlu

DOL KARABAKIR DOL

TOPLU ŞİİRLER

ÖTÜKEN

ÖTÜKEN

/ otukennesriyat

YAYIN NU: 2426
EDEBÎ ESERLER: 1213

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-8838-24-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
Koşuyolu Mah. Mahmut Yesari Cad. Nu: 76 • 34718 Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 546 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Hazırlayan: Ömer Faruk Şerifoğlu

Editör: M. Bilal Erimez

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Baskı: Vizyon Basımevi Kâğıtçılık
Matbaacılık ve Yayın Sanayii Ticaret Ltd Şti
Beylikdüzü OSB Mah. Orkide Cad. Nu: 1/Z
Beylikdüzü-İstanbul Tel: (0212) 671 61 51
Sertifika Nu: 52098

İstanbul - 2026

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz. Kitabın tamamı veya seçilmiş bir bölümü yapay zekâ teknolojilerinin eğitilmesi amacıyla kullanılamaz.

Bedri Rahmi Eyüboğlu (Görele, 1911 – İstanbul, 21 Eylül 1975): Cumhuriyet dönemi Türk sanatının çok yönlü figürlerinden; ressam, şair, yazar ve akademisyen kimlikleriyle Anadolu halk kültürü ve Batı estetiğini ustalıkla yoğuran özgün bir sanatçı olarak tanındı. Baba tarafından Trabzon Maçka kökenli, kültürlü bir ailede yetişmiştir. Babası Mehmet Rahmi Bey devlet memuru ve milletvekili olarak çeşitli görevler yapmıştır. Ağabeyi Sabahattin Eyüboğlu Cumhuriyet döneminin önemli yazar ve çevirmenlerinden, kız kardeşi Mualla Eyüboğlu ise Türkiye'nin ilk kadın mimarlarındandır. Çocukluğu babasının kaymakamlık görevleri dolayısıyla Anadolu'nun çeşitli kentlerinde geçmiştir. Ortaöğrenimine Trabzon Lisesinde başlamış, resim öğretmeni Zeki Kocamemi'nin teşvikiyle sanata yönelmiştir.

1929'da İstanbul Güzel Sanatlar Akademisine kaydoldu; Nazmi Ziya ve İbrahim Çallı atölyelerinde resim eğitimi aldı. 1931'de Paris'e gitti; Fransızca öğrenip André Lhote atölyesinde çalıştı. Burada tanıştığı Rumen asıllı ressam Ernestine Leibovici (Eren Eyüboğlu) ile evlendi; bu evlilikten bir oğlu oldu. 1936'da Akademi'den mezun oldu ve Léopold Lévy'nin asistanı olarak göreve başladı.

1938'de Ressamlarımızın Yurt Gezisi programıyla Edirne'ye, 1942'de Çorum-İskilip'e gitti; bu geziler Anadolu motiflerini sanatıyla bütünleştirmesinde kırılma noktası oluşturdu. 1941'de şiir kitabı *Yaradana Mektuplar*'ı; ardından *Karadut* (1948), *Tuz* (1952), *Üçü Birden* (1953), *Dördü Birden* (1956), *Karadut 69* (1969), *Dol Karabakır Dol* (1974), *Yaşadım* (1977, ölümünden sonra) gibi şiir kitaplarını okuyucuyla buluşturdu.

1943'te duvar resmi ve mozaik çalışmalarına başladı. 1958 Brüksel Expo'sunda Türkiye Pavyonu için hazırladığı mozaikle altın madalya aldı; 1960'ta Paris'te NATO merkezi için pano yaptı. 1950'lerden itibaren plastik tutkal, kum, Japon kâğıdı vb. yeni malzemelerle soyut ve deneysel tekniklere yöneldi. 1961'de ABD'ye giderek Berkeley Üniversitesinde misafir profesör olarak ders verdi. Öğrencileri arasından Orhan Peker, Fikret Otyam ve Turan Erol gibi önemli sanatçılar yetişti. 21 Eylül 1975'te İstanbul'da pankreas kanserinden 64 yaşında vefat etti, Küçükyalı Mezarlığına defnedildi.

Ölümünün 50. yılında hürmet ve rahmetle andığımız Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun tüm eserleri, yeni keşifler ve tasarımlarla Ötüken Neşriyat tarafından yayımlanmaktadır.

İÇİNDEKİLER

YARADANA MEKTUPLAR

BİRİNCİ MEKTUP 19
İKİNCİ MEKTUP 22
ÜÇÜNCÜ MEKTUP 24
DÖRDÜNCÜ MEKTUP 27
BEŞİNCİ MEKTUP 28
İSTİDA 30
İKİNCİ İSTİDA 31
ÖLÜME DAİR 32
NE MÜMKÜN 33
ELHAMDÜLİLLÂH 34
ÖLÜLER DİLENİYOR 35
CAN ERİĞİ 36
CAN KUŞUDUR 37
BİR MÜŞKÜLÜMÜZ VAR 38
AÇIL TOPRAK AÇIL 39
GÖZLERİMİN BAHÇESİNDE 42
YIKANSIN GÖZLERİM YIKANSIN 44
OĞLUM MEHMED'E 45
OĞLUM MEHMED'E 46
OĞLUM MEHMED'E 47
OĞLUM MEHMED'E 48
SANA ACIMAYI ÖĞRETECEĞİM 49
YALNIZLIK 50
ASLINI ARARSAN 51
OĞLUM MEHMED'E 52
VE BİR GÜN AKLIN 53
BAHÇELER DOLUSU 54
UYUMAK 57
KIRK ODALI KONAK 58

BENİ DE GÖTÜRÜN 60
HELE BİR BAŞLASIN 62
KİRAZ AYI GELİYOR 63
BİR ŞAHİT ARANIYOR 66
SIKI TUTUNUN GÜNAHLARIM 67
BAHAR-I TERANEDAR 68
DAĞLAR VE EVLER 70
YAR YÜREĞİM YAR 71
GEÇTİ GİDER 72
SAADET 73

KARADUT

ACIMAK 81
EBABİL KUŞLARI 83
YAR YÜREĞİN YAR 85
SEN BÜYÜRKEN 87
HİZMETÇİLER 89
DEVLETE VE MİLLETE DAİR 93
ŞEHİRDEKİLERE GAZEL 94
YEŞİL 97
KARINCA KADERİNCE 99
PARAMPARÇA 101
BAHAR VE BİZ 102
BİZ DE ÇOCUKTUK 103
SARHOŞUM 104
SABAH 105
ÇIKMAZ 107
MİSKİN 109
ERİMEK 111
MESELEDİR 112
SEVİNSİN 113
DURULSANA 115
SUSADIM 117
BİR GEMİ VARDI 118
MÜJDE 120
KEKLİK SİMALI 121
KÖROLASI 122
BİR YAZ GEÇTİ 123

KARADUT 125
SİTEM 127
TALASLI 129
TAZE TAZE 133
HÜZÜN GELDİ 135
GİTTİ GİDER 137
KARA SEVDA 138
KARADUT 2 139
TADIM BENİM 140

TUZ

GÜZEL İLE FAYDALI 143
İNSAN KASİDESİ 153
BÜYÜK ŞEHİR 157
EREN'E MEKTUP 158
ÇİL ÇİL 161
SAKAL MAKAL
YAHUT
AFERİN OĞLUM AHMET
BU YOLDA DEVAM ET 162
YOLLARA YOLLARA 163
BİR PORSİYON DÜNYA 164
PUL PUL 167
YAZMA DESTANI 169
TÜRKÜLER DOLUSU 173
KÜÇÜK RESSAM 177
ÇEŞME 179
CAN İLÂHİSİ 181
ÇÜRÜMEK 183
AKIL İLE GÖZÜN HİKÂYESİ 184
CÜCÜKLÜ SOĞAN 186
MİNARE İLE MENEVİŞ 187
SEVDA ÜSTÜNE 190
DOLMUŞ 191
ÜÇÜNCÜ TEKERLEK 192
7 TANE ERİK AĞACI 194

MERHABA YEŞİL

MERHABA YEŞİL....199
NEN VAR CANIM KARDEŞİM
YAHUT
KIRMAYANIN... 201
YAAAAA... 202
GÖN....203
BİRİ İNSAN BİRİ ALLAH YAPISI....205
KARABİBER....206
447 TIRNAK NUMARALI BEYAZ AT....208
BİR DİLİM DENİZ....211
ÇAKIL....212
DENİZLİ DESTANI....213
İSTANBUL DESTANI....219

BİGÜZEL

ÜÇ DİL....237
BİGÜZEL....240
LORCA'YA....241
KUL KÖLE....244
TUZ....245
KÖRPE GELİN....246
MOR....250
DENİZ TÜRKÜSÜ....252
SOYUN PİLOĞLU PİLOĞLU....255
MAVİ PORTAKAL....258
PETEKKIRAN....261
TAŞLAR....262
DİŞİ OĞLU DİŞİ....264
ÜRGÜP....265
KAĞNI....266
GÖNEN YOLLARINDA....267
TEZEK....268
ÂŞIK VEYSEL'E SELAM....269
SABIR İLE KORUK....271
KARADAYI'YA MEKTUP....272
MÜRDÜM....274
DELİ Mİ NE?......276

NEW YORK NOTLARI 277
NEW YORK'LU KARINCA 278
ARKADAŞ DÖKÜMÜ 279
GİTTİ GİDECEK 281
MEZAR TAŞINDA 282
TIRNAKLI 283
BİR GÜN 284
TOPRAKSI 285
MAVİ TOHUM 286
KÂĞIT GEMİ 287
ÇİZGİ 288
SELAM İLE HARAM 289
ŞİPŞAK 290
MOR GELİN 291
UZAK REİS! 293
KEÇİYİ YARDAN 295
KÜLTÜRLÜ KİŞİ 296
DİKİNE PERDAH 297
ZİNDANI TAŞTAN OYARLAR 298
TRABZON DEYİNCE 301

DOL KARABAKIR DOL

Bİ TANE DAHA 307
İSTANBUL HARİTASI 315
YIL YETMİŞ YAŞ ALTMIŞ
DOL KARABAKIR DOL 319
TURNEL KÖPRÜSÜ 320
KARANLIĞIM 321
MARİFET 322
İBİKLİ ÇENTİK 323
YALNIZ 325
KÂĞITSIZ-KALEMSİZ 326
LÖK 327
BADEM 328
ELEMTERE FİŞ 329
ÇİTLENBİK 330
BODRUM 331
MEN DAKKA DUKKA 332

UYKU KARDEŞİM 333
BİN DEFA PENCERE 334
VAN GOG 335
HER KUŞUN ETİ
YAHUT
MİSKET HAVASI 336
MAVİ GEZİ 337
NAZDAN NAZİK 339
HESAP LÜTFEN 340
YETİM BAHÇE 341
KORKMA 342

YAŞADIM

MEME 347
EVİMİZ KURUDU 348
MERHABA 349
TEPEDEN TIRNAĞA 350
TOPRAK ADIN ZİKREDELİM EVVELA 351
TOPRAKSI 352
NE SULU NE SUSUZ 353
TÖVBE 358
JET YETMİŞ 359
VENEDİK KÜÇÜK KUŞ 360
KARANLIĞIN ETİ 362
ÇIKAR ÇIKMAZ 366
KINALI 367
TELGRAFIN TELLERİNİ 368
NAFİLE 369
NAZIM İÇİN 370
MAVİ GEZİ PORTAKALINDAN
MUSTAFA PİLEVNELİ'YE BİR DİLİM 372
ARKADAŞIN VAR MI ONDAN HABER VER
ONDAN ÖTESİ KAÇ PARA EDER 373
BİR İKİ 375
DOSTLUĞUMUZ 376
KUSURA BAKMA 379
CAN TÜKENİR 380
YAŞADIM 381

YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLER

YAKARIŞ 384
BİR GÜVERCİN UÇUVERDİ 385
BAŞKA BİR GÜNEŞİN ALTINDA 386
EYFEL DESTANI 401
GEL VUR 404
ŞART 405
CANIM İSTANBUL 407
YAZMAK 408
RAHMİ TORUNA 409
İRİ ŞEFTALİ 410
YETİŞELİM 411
KİMİ 412
AH!.. SEN 413
RAKI YEŞİLİ 414
BOĞAZ KÖPRÜSÜ 415
DURANLA DURMAYAN 416
AĞAÇ DİLİ 419
TEZGÂH BAŞI 420
GELİYORUZ 421
AĞACA BAK 422
ELMANIN KABUĞU 423
ŞAHDAMAR 424
ÜZÜM YEŞİLİ 425
SAKLAMBAÇ 427
YAŞAMAK 428
AKIP 429
BİKALEM 430
LORCA'YA 2 431
EŞEK CENNETİ 433
MEME 434
ŞAŞKIN REİSTEN AŞKIN REİSE 435

YAYIMLANMAMIŞ ŞİİRLER - II

YAYINA HAZIRLAYANIN NOTU 437
KERVAN... 439
İVİ'NİN HAKKI 440
ÇENTİK 442

GEREK 445
TÜ
KE
TİM 446
KERATA 447
KOKU 449
VAGON MUSUN?
LOKOMOTİF Mİ? 451
ÇIKAR – ÇIKMAZ II 452
ADAM DEĞİL 454
SEVMEDİM 455
RESİM 456
BENİM İSTANBULUM 457
AYIP MI? 458
HANGİSİ 459
BEDAVA EYİLİK 460
HEP AYNI BOKUZ 461
PERİŞAN 463
KARANLIK ANA 465
KOLAY 466
SABAHIN ALTISINDA 467
HÜNKARBEĞENDİ, KİBAR HAMFENDİ 468
BÜYÜK KİTAP 469
NİÇİN Mİ? 470
SENE 1968 471
TIBKI 472
KÜÇÜK - BÜYÜK 473
KİMOLA 474
GEL DE SÖYLE 475
AĞLA 476
BEYAZ 477
YANMAK 478
KİM O? 480
TORUNAKİYE ŞİİRLER 482
NA-BER 482
İYİLİK 483
TELAŞ 484
BİZEDE Mİ? 485

RENK TADI 486
PALAMUT 487
NE BİLİRSİN 488
DAVUL 489
SU KOYUVERME 491
TORUNAKİYE ŞİİRLER
BİR BARDAK SU 492
SUYA BENZEDİĞİNDENDİR 493
AH BU YÜREK 494
KINALI 495
ROL MOBS 496
BAKTIN MI 497
EĞER 498
HÂLÂ 499
UYKU 500
BENİM CÂNIM 501
ADAM 502
SORU 503
RÜYA – GECE 504
OLMALI 505
KİMİ 506
ŞUBAT 507
BİLMECE 508
EYVALLAH 509
BİZİM İNSANLARIMIZ 510
SUÇLU 511
KABUK İLE DERİ 512
NEMSİN EY DOST-ILIK KUŞ 513
GÖL+GÜL 514
YALNIZ YALNIZ 515
ÖLÜM 516
GÖNÜL 517
FARK 518
BAHAR 519
SIKI TUTUN 520
HİSAP 521
ÜÇ TOMURCUK 522
KORKUNÇ 523

ÇİTLENBİK II 525
KUŞ 526
BODRUM 528
İLAHİ TESBİH BÖCEĞİ 530
MAÇ HASTASI 532
ER+GU+VAN-IN MORU
ELİNİN KÖRÜ 533
KİLİMCE 535
GÜDÜ 536
MOR II 538
SUSSUN 539
USTA+ÇIRAK 540
ELEMTERE FİŞ OLAYI 541
BUNU BİLMEYEN EŞEK 542
SEN Kİ 543
BÜYÜT KÜÇÜLT 544
AKIL BURGUSU 545
EEEEE!.. 546
1-2-3 547
İNTİKAM 548
ANLAYANA 549
MEZARLIK MAYDONOZU 550
MUZURNÂME 552
NARKIZ 553
ÖĞÜNÜR, SEKİZLİK, KİMİ 554
ÖLÜME SİPARİŞ 555
AYIP 556
RESMİNİ YAPAMADIĞIM AĞAÇ 557
REZİL GERÇEK 558
BAKİRE 559
SANATKÂR 560
VEREMLİ 561
1000 DEFA PENCERE 562
DOKUNMA! 563
RESSAM 564
HAYDARPAŞA 565
KENDİ KALEMİ VE FIRÇASINDAN
RESİMLİ ŞİİRLER 568

YARADANA MEKTUPLAR

Şiir dediğin bir baldır
Şeytanın aklına gelmez
Kovuğunda mağaranın
Şiir dediğin bir baldır
Sevemiyenlere haram
Sevenlere bedava
helâldir.

27 Şubat 1963*

* Sanatçı yıllar sonra tashih okuması esnasında iç kapağa eklemiştir.

BEDRİ RAHMİ EYÜBOĞLU

Yaradana Mektuplar

1941'de yapılan ilk baskının kapağı.

BİRİNCİ MEKTUP

1
Yıldızların, çivilediğin yerdeler,
Bulutların, eksik olmasınlar,
Hep aynı minval üzre, senden gelip sana giderler.

2
Güneşin böler günlerimizi
Bir portakal gibi ortasından ikiye,
Yarısını kulların yer, yarısını geceler.

3
Denizlerin senin elinle doldurduğun kâsede
çalkalanmaktadırlar.
Ne bir damla artmış, ne bir damla eksilmişlerdir.

4
Dağların bizim ayağımıza çok bol geldi;
Onları bir defa bile giyen olmadı.
Daha dün elinden çıkmış gibi hepsi yepyeni
Şimdilik eskiyen bir şey varsa ömrümüzdür!

5
Sorup duruyoruz:
Niçin nüfus kütüklerinde her gün yeni bir isim,
Kitaplarda yeni bir kahraman?

YIKANSIN GÖZLERİM YIKANSIN

Soyunsun gözlerimin cilâsında
İçersinden aydınlanmış tarlalar
Soyunsun beyazlığı içlerinden gelen evler
Soyunsun utancını arzular
Yıkansın gözlerim yıkansın!..

Soyunsun gözlerimin cilâsında Gelmiş, gelecek bütün kızlar,
Soyunsun hafızanın insan gözü değmemiş yerinde
Sineler, buseler, arzular
Ve bütün bir ömür Lâhzada harcansın
Yıkansın gözlerim yıkansın!..

KARADUT

1948'de yapılan ilk baskısının kapağı.

Yalan dünya, yalan dünya
Yalan dünya değil misin
Cebişimi bin parçaya*
*Bölen dünya değil misin?***

Bedri Rahmi Karadut şiir kitapçığını Karadut Hanım'ın (Asıl Adı Mari Gerekmezyan olan bir Ermeni heykeltıraş) ölümünden iki yıl sonra, 1948'de kendi olanaklarıyla, can dostu, çocukluk arkadaşı rahmetli Rüknettin Resuloğlu'nun da aracılığıyla bastırmış, tanesini de yüz kuruştan satmıştır...

Bu kitap bir bakıma Karadut Hanım'a adanmış bir kitabedir. Karadut Hanım 1940'lı yılların başlarında Bedri Rahmi'nin bir bronz büstünü yapmış, onu en "Delifişek" çağında ölümsüzleştirmiştir. Bedri Rahmi de Karadut kitabıyla Güzel Sanatlar Akademisi'nde 1940'lı yılların başlarında tanıştığı heykel öğrencisi Mari Gerekmezyan Hanım'ı ölümsüzleştirmiştir.

Elli dört yıl sonra Karadut'un bu baskısını elimdeki renkli Karadut'larla bezedik. İlk baskısı siyah beyazdı. Bu iki renklilik Bedri Rahmi'yi de tatmin etmemiş olmalı ki, sevdiklerine hediye ettiği kitapları kendi eliyle renklendirmiştir.

Karadut'un tekrar yayınlanmasını,

* Cebiş: Keçi yavrusu.

** Bir Karadut resmi altında yazılı şiir.

Bedri Rahmi-Eren Eyüboğlu Aşk Mektupları'nın yayınlanmasından sonraya bırakışımın nedeni annem Eren Eyüboğlu'na olan saygımdır. Bedri Rahmi'nin Karadut saplantısı Eren Hanım'a çok gözyaşı döktürmüştür. Öte yandan babam da bu ilişkisini hiç örtbas etme gereğini duymamıştır. 1940-1946 yılları arası tüm İstanbul, Ankara ve İzmir'de bu sevda masalı kulaktan kulağa anlatılagelmiştir.

1946 yılında bir menenjit tüberküloz Karadut'u birdenbire alıp götürünce Alman Hastanesi'nden Salıpazarı'ndaki evimize gözyaşlarıyla gelen Bedri Rahmi'yi yine Eren Hanım yatıştırabilmiştir. Eren Hanım işte böylesine sevmiştir Bedri Rahmi'yi. Ama annemin döktüğü gözyaşları da Bedri Rahmi'nin yüreğine oturmuş olmalı ki 1975 Eylülü'nde giderayak hasta yatağında ağrılar sancılar içindeyken:

"Ağlatır mısın Romen kızını... Haydi al bakalım" diyebilmiştir.

Eren Hanım Eren Hanımlığıyla Karadut'un Bedri Rahmi büstünün evin başköşesinde durmasına ses çıkarmamıştır. Büst halen yerli yerinde durmaktadır.

Kim ne derse desin, Bedri Rahmi'nin dokusu sevgiyle örülmüştür. Karadut Hanım'ı çok sevmiş ve onu hep yüreğinin bir köşesinde yaşatmıştır.

Mehmet Eyüboğlu
21 Eylül* 2002, Kalamış

* Bedri Rahmi'nin 27. ölüm yıldönümü.

Can Pazarı

Hamamın üştür Kurnası
Üçünde üç kız yunası
Mal canın yongasıymış
Can kimin yongası

Az ver ama candan sadaka değil
Garibiz, yoksuluz ayıp değil a
Görüp göreceğimiz nafaka değil

Candır zorum, candır dedim
Cana uzatmışım kolum
Can tükenmez dilmeğile
Dostlar can bölüşelim

Candan kurulmuş bir pazar
Can alırlar can satarlar
Candan tenzi tutarlar
Dostlar canı bölüşelim
...Ve ölüm kapıya gelende
Yağma olmuş bulsun canı

B. Nahmi
951

Bir sabah söğüde konacakmısın
zeytinin dalına konacakmısın
Bir sabah dalıma konacakmısın
Kibriti çakınca yanacakmısın
50 Temmuzunu anacakmısın
dol Karabakın dol.

Çiftlenbik dalına konacakmısın
Söğüdün dalına konacakmısın
Zeytinin dalına konacakmısın
Bir sebat dalıma konacakmısın
Bir kibrit çakınca yanacakmısın
50 Temmuzunu bulacakmısın
anacakmısın
Toprak ne var ne yok gizliyor
dol Karabakın dol

B. Rahmi